Vol. 2, No. 3, August, 1980, p. 341-344

云南山茶属的二新种'

张 芳 赐

TWO NEW SPECIES OF CAMELLIA FROM YUNNAN

Zhang Fang-szu
(Yunnan Agriculture University)

1.大厂野生茶 新种 图1 (1-6)

Camellia tachangensis F. S. Zhang, sp. nov.

Species C. taliensi (W. W. Sm.) Melchior affinis, a qua differt foliis majoribus, 14—16 (—18) cm. longis, 4—6 (—8) cm. latis; floribus majoribus sub anthesi ad 6—8 cm. diam., ovario glabro. A C. irrawadiensi P. K. Barua foliis minoribus, 8—11.5 cm. longis, 3—4 cm. latis, stigmate 4-lobato, ovariis puberulis recedit.

Arbor sempervirens, 10—15 m. alta, trunca ca. 40 cm crassa; cortece glauco, tenui, laevi; ramis annuis rubro-brunneis; gemma viridula, glabra. Folia coriacea, tenuiora, elliptica vel longe elliptica, 14—16(—18) cm. longa, 4—6(—8) cm. lata, apice acuta vel caudato-acuminata, basi truncata ad rotundata, margine dilute denseque serrulata, supra nitida, triste viridia, nervis lateralibus 8-9-jugis, venulis reticulatis, conspicuis; petiolis ca. 5 mm. longis, glabris. Flores solitaria vel 2-3-flori, axillaria, pedicellis 1—1.5 cm. longis; sepalis 5—6, rotundatis vel late ovatis, glabris; corolla alba, 6—8 cm. diam., petalis 11—13 (—15), late ovatis, basi connatis; staminibus numerosis, 1/5 brevioribus quam pistillo, filamentis 14 mm. longis, liberatis, ad basi connatis; pistillo 1.7 cm. longo, ovario supero, conico, 1-3-loculari, glabro; stigma 5-lobata. Capsula sphaeroidea, 3—4(—5) cm. dium., ca. 2 cm. alta, apice retusa, basi calyce persisteni accumbens, pedicellis fructiferis ca. 2 cm. longis; seminibus 1—3, subglobosis. Anthesis Aug-Oct., ab into Oct. fructibus maturis.

Yunnan: Shizong Xian, s. m. 1660 m., Aug. 19. 1979, F. S. Zhang et Y. W. Gong 0005 (typus! HAU et isotypus! HY**).

[•] 本文承昆明植物所冯国楣、陈介先生指导,云南茶科所协助调查,特此一并感谢。

^{••} HAU = Herbarium of Yunnan Agriculture University.

HY = Herbarium of Kunming Botanical Institute.

常绿乔木,高10—15米,胸高直径约40厘米,树皮较薄,灰白色,近平滑,分枝习性一般较低而稀,节间长4—7厘米,一年生枝条红褐色,枝条剖开或折断后散发出浓异香;顶芽苞淡绿色,较大,覄瓦状排列,宿存,无毛。叶革质,较薄,椭圆形或长椭圆形,长14—16(—18)厘米,宽4—6(—8)厘米,先端急尖或尾状渐尖,基部楔形至圆形,叶缘具浅而密的细锯齿,叶面平展,深绿色,有光泽,侧脉8—9对,网脉明显,主脉黄绿色;叶柄长5毫米,无毛。花单生或2—3朵聚生于叶腋;花梗长1—1.5厘米;萼片5—6枚,无毛,圆形或宽卵形;花冠直径6—8厘米,花瓣白色,11—13(—15)枚,基部连合,宽卵形;雄蕊多数,短于雌蕊1/5,花丝长14毫米,离生,基部连合,雌蕊长1.7厘米,子房上位,圆锥形,长约1.5毫米,3室,无毛,柱头5裂,裂深达1/5。蒴果扁球形,直径3—4(—5)厘米,高约2厘米,顶端凹入,基部紧贴宿存萼片,成熟时果皮紫绿色,粗糙,果梗长约2厘米,粗2—4毫米,每室具种子1—3颗;种籽近球形,灰褐色。花期8—10月。果期次年9—10月。

云南:师宗县五洛河公社大厂大队老熊山,张芳赐,过永伟0005号(模式标本,存于云南农业大学园艺系茶叶专业标本室,同号模式存于昆明植物研究所标本室)。

本种近似大理茶 [Camellia taliensis (W. W. Sm.) Melchior], 主要区别在于叶较大,长14—16 (—18) 厘米,宽4—6 (—8) 厘米; 花亦较大,直径6—8厘米; 子房无毛。与伊洛瓦茶 (C. irrawadiensis P. K. Barua) 的不同点是后者叶较小,长8—11.5厘米,宽3—4厘米; 柱头4裂,子房有微柔毛。

2. 大黑山野生茶 新种 图 1 (7-11)

Camellia taheishanensis F. S. Zhang, sp. nov.

A C. sinense (Linn.) O. Ktze. foliis majoribus, plerumque 9—11 cm. longis, 3.5—4 cm. latis differt; persimilis C. taliensi (W. W. Sm.) Melchior et C. irrawadiensi P. K. Barua, sed foliis minoribus, 9—11 cm. longis, 3.5—4 cm. latis; floribus minoribus sub anthesi 2 cm. diam., stigmate 3-lobato, ca. 1 cm. longo; ovario pubescenti, pedicellis brevissimis vel subsessilibus; fructu globoso vel subgloboso, ca. 4—6 cm. diam., glabro, seminibus reniformibus differt.

Arbor sempervirens, 15 m. alta, trunca ca. 32 cm. crassa; cortece glauco, laevi; ramis annuis brunnes-rubris; gemma viridulo-russa. Folia chartacea, elliptica ad longe elliptica, 9—11 cm. longa, 3.5—4 cm. lata, apice acuminata, basi truncata, viridia, margine serrulata; nervis 8-jugis, utrinque conspicuis, venulis reticulatis; petiolis ca. 5 mm. longis. Flores minuti, luteoli vel rutili, solitaria, axillaria, ca. 2 cm. diam.; pedicellis brevissimis vel subsessilibus; sepalis 5, subrotundetis, viridis, laxe puberulis; petala 5, ovata, apice rotundata; filamentis 9 mm. longis, liberatis, ad basi connatis; ovario ovato, 1-3-loculari, puberulo; stylo brevissimo, ca. 1 mm. longo, stigma 3-lobata. Capsula globosa vel subglobosa, 1-3-locularis, 4—6 cm. diam., glabra; seminibus in quoque loculo

1-2, reniformibus, 1-1.5 cm. diam. Anthesis Apr., ab May.-Jun. fructibus maturis.

Yunnan: Meng-hai Xiang, s. m. 1850 m., Apr. 4. 1979, F. S. Zhang et Z. C. Yu 0002 (typus! HAU et isotypus! HY).

常绿乔木,高6.5米 (上端被砍断,估计整个树高15米以上),胸径32厘米;树皮灰白色,平滑,分枝习性较低,一年生枝条褐红色,芽叶红褐微带绿色;叶片坚纸质,椭圆形至长椭圆形,长9—11厘米,宽3.5—4厘米,先端渐尖,基部楔形,叶黄绿色,边缘具细锯齿,侧脉8对,网脉明显,叶柄长约5毫米。花小,黄白色或稍带淡红色,单生于叶腋,直径2厘米;花梗极短或近无,萼片5枚,近圆形,绿色,有稀微柔毛;花瓣5枚,倒卵形,顶端园,花丝长0.9厘米,基部连合;花柱极短,长约1毫米,柱头3裂,子房卵形,1—3室,被微柔毛;蒴果球形或近球形,直径4—6厘米,平滑无毛,果壳淡绿色,带不规则紫红色,每室具种子1—2颗,肾脏形,直径1—1.5厘米,外种皮灰白色。花期4—5月。果期5—6月。

云南: 勐海县巴达区大黑山,林下,张芳赐、虞跃兴0002 (模式标本,存于云南农业大学园艺系茶叶专业标本室,同号标本存于昆明植物研究所)。

本种与普洱茶 C. Sinensis (Linn.) O. Ktze. 的区别是叶较大,长9—11厘米,宽 3.5-4 厘米。与大理茶 C. taliensi (W. W. Sm.) Melchior 和伊洛瓦茶 C. irrawadiensis P. K. Barua 的不同点是叶较小,花较小,直径2厘米,花柱极短,柱头3裂,花梗极短至近无花梗,果球形或近球形,直径4—6厘米,平滑无毛。